

پیش نویس
برنامه تحولی استان یزد
در حوزه گردشگری سلامت
(۱۴۰۲-۱۴۰۵)

بامشارکت:

اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان یزد
دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی «ره»

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان یزد در مسیر تهیه، تنظیم و تدوین برنامه گردشگری سلامت استان در حوزه گردشگران خارجی از کارشناسان و فعالان این حوزه به شرح ذیل، عاملیت توسعه خوشه گردشگری استان و همچنین اعضای شورای توسعه گردشگری استان قدردانی می‌نماید:	
سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی	جعفر رحمانی شمسی
	مهدی دهقان منشادی
	محمدضیاء اولیاء
اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	احمد آخوندی
	مژگان گلزار
	هما خورشیدی
دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی «ره»	محمد زارع‌زاده
	عباس محمدی
	فاطمه سادات هاشمی
	حمیدرضا دهقان
دفتر نمایندگی وزارت امور خارجه	مرتضی بهرامی
فعال گردشگری و شرکت‌های گردشگری سلامت	سید امیرناصر طباطبایی
	احمدرضا موحد
	امیر مرسل‌پور
	حمید برازنده
بیمارستان‌های خصوصی	علی محبوبی - بیمارستان مادر
	قهرمانی - بیمارستان مرتاض
۶۴۵	شماره مسلسل انتشارات
اسفندماه ۱۴۰۱	زمان انتشار
حوزه ریاست و روابط عمومی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان	ناشر

بسمه تعالی

استان یزد در مسیر تغییر ریل از اقتصاد منبع محور به اقتصاد مبتنی بر علم و دانش و صدور خدمات برتر، توسعه فعالیت های مزیت دار اقلیم، کم آبخواه، پاک و با ارزش افزوده بالا را به استناد اسناد ملی و استانی آمایش سرزمین در دستور کار دارد.

چشم انداز استان یزد در این مسیر و در افق ۱۴۲۴ مبتنی بر این رویکرد تعریف شده و یزد، با بهره گیری از انسان های سالم و توانمند، جستجوگر، آبادگر و پردازشگر بعنوان استانی با اقتصاد دانش بنیان، مرکز برتر خدمات و لجستیک، کانون برتر تولیدات معدنی، کانون برتر صنعت و کشاورزی پیشرفته همساز با اقلیم، کانون برتر تولید علم و فناوری، کانون برتر تربیت نخبگان آبادگر و مقصد برتر گردشگری تاریخی، فرهنگی، طبیعی و سلامت توصیف شده است.

در این میان، پیشینه و شهرت اجتماعی اقتصادی مردمان یزد در درستکاری و همچنین تخصص سرمایه انسانی این اقلیم در فراگیری علوم، جهتگیری ایجاد شده در مردمان این سامان به سمت رشته ها و تخصص های علوم پزشکی به ابتکار سومین شهید محراب در اواخر دهه ۵۰ شمسی، تشکیل دانشکده علوم پزشکی و دانشگاه علوم پزشکی در استان، سرمایه گذاری های کالبدی و تامین دستگاه های تشخیصی درمانی توسط بخش خصوصی و خیریه در کنار بودجه عمومی دولت زمینه توجه به مقوله گردشگری سلامت را بعنوان یکی از رشته فعالیت های مزیت دار استان فراهم آورده است.

در این میان ظرفیتهای ارزنده این خطه در حوزه تاریخی فرهنگی طبیعی و بناهای تاریخی به ارث رسیده از پیشینیان، حفظ و حراست از آنان در عصر حاضر و ثبت یزد بعنوان نخستین شهر ایرانی در فهرست میراث جهانی یونسکو، یزد را به یکی از مراکز باقابلیت در این حوزه نوین تبدیل کرده است.

مقوله گردشگری سلامت بعنوان یک فعالیت نوپا از سال ۲۰۰۰ میلادی بطور خاص در جهان مورد توجه قرار گرفته و در کشورمان ایران و دیارمان یزد با فراهم آوردن زیرساختهای درمانی، گردشگری و ارتباطی میتواند منشاء اثرات خیر باشد؛ البته یزد در حال حاضر بعزت مزیت های درمانی و ترجیح قیمت میزبان هم میهنانمان از استان های شرقی و جنوبی کشور است؛ فلذا در این برنامه ضمن تاکید بر ساماندهی بخش داخلی این نوع از گردشگری، بر گردشگران خارجی حوزه سلامت تمرکز شده است.

بر اساس آمار رسمی و غیررسمی، سالانه حدود ۲۰۰۰ نفر از اتباع خارجی برای رفع نیاز درمانی و سلامت و همچنین دیدن از جاذبه های گردشگری در استان حضور میابند که در برنامه گردشگری سلامت استان (۱۴۰۲-۱۴۰۵) هدفگذاری ۲۰۰۰۰ نفری انجام شده است.

همانگونه که ذکر شد مباحث ارتباطی و زیرساختی از جمله برقراری خطوط مستقیم هوایی از کشورهای مبدأ و همچنین برقراری الزامات این فعالیت، از عوامل موثر در شکل گیری زنجیره های تامین و ارزش گردشگری سلامت در استان بحساب می آید.

در کنار این موضوع، سنجش ظرفیت پذیرش بیماران خارجی و داخلی در بیمارستانها و مراکز درمانی، تامین کادر درمان، حراست از سهم جامعه بومی و رضایت آنان از امکانات موجود در استان و توجه به زمینه فعالیت سایر استان های فعال در این حوزه، مباحث مهمی است که باید در برنامه ریزی ها مورد توجه قرار گیرد.

سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان باتوجه به برگزاری جلسات و مصوبات شورای توسعه گردشگری استان و ماموریت استاندار محترم، تدوین برنامه گردشگری سلامت استان را در بازه زمانی ۴ ساله (۱۴۰۵-۱۴۰۲) در حوزه گردشگران خارجی در دستورکار قرار داد و در مسیر تدوین برنامه از طرح های پژوهشی^۱ انجام گرفته طی سال های قبل، توانمندی ها و دانش دو دستگاه تخصصی موضوع یعنی اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان و دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی «ره» و فعالان بخش خصوصی، نمایندگان شرکت های گردشگری سلامت و نمایندگان بیمارستان های خصوصی بهره مند شده است.

مجید دهقانی زاده

رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی

استان یزد

^۱ برنامه راهبردی عملیاتی توسعه گردشگری سلامت در استان یزد - ۱۳۹۶

برنامه استراتژیک گردشگری سلامت استان - ۱۳۹۹

ارائه راهکارهای توسعه گردشگری پزشکی در شهرستان یزد با استفاده از مدل برایسون - ۱۴۰۰

مدل گردشگری پزشکی استان یزد با رویکرد آینده پژوهی - ۱۴۰۰

برنامه تحولی استان یزد (۱۴۰۲-۱۴۰۵) در گردشگری سلامت (پزشکی-تندرستی-طبیعت درمانی)- حوزه گردشگران خارجی

با هدف دستیابی سالانه به ۲۰ هزار گردشگر خارجی حوزه سلامت در افق ۱۴۰۵ - در قالب ۱۴ برنامه و ۸۹ پروژه

حوزه فعالیت	هدف (کمی/کیفی)	دستگاه متولی	پروژه
تکمیل زیرساخت‌های بخش خدمات پزشکی در ۳ حوزه: "درمان" "زیبایی، لاغری، دندانپزشکی" "تشخیص"	۱۰۰ درصد	دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی «ره» بیمارستان‌های بخش دولتی و خصوصی	○ اجرای طرح سنجش ظرفیت توریسم پذیری استان در حوزه سلامت با توجه به ظرفیت‌های بیمارستانی. ○ تعیین تکلیف و تکمیل بیمارستانهای نیمه تمام محور یزد-تفت و بررسی امکان تبدیل شدن به هتل-بیمارستان ○ نظارت و جلوگیری از پذیرش بیمار IPD (بخش بیماران خارجی) بعنوان بیمار آزاد در بیمارستانها و برخورد با بیمارستانهای فاقد IPD برای پذیرش بیمار خارجی ○ تکمیل الزامات مجوز IPD در ۱۰ بیمارستان استان (شهید صدوقی، افشار، مرتاض، امام جعفر صادق (ع) میبد، سیدالشهداء (ع)، فاطمه الزهرا (س) مهریز، شهدای کارگر، گودرز، مرکز ناباروی شهید صدوقی، رهنمون) از جمله: - پیش بینی بخش IPD برای بستری بیماران با شرایط VIP - تامین زیرساخت ارتباطی بیمارستانها در سطح بین المللی - تعریف دوره‌های مراقبت و پایش وضعیت بیمار بعد مراجعت از ایران (Follow Up) و... ○ افزایش بیمارستان‌های دارای گواهی IPD

حوزه فعالیت	هدف (کمی/کیفی)	دستگاه متولی	پروژه
			○ اجرای طرحهای آراستگی محیط و بهبود فضای سبز بیمارستانی ○ اخذ مجوز ACI و JCI (گواهینامه اعتباربخشی بین المللی) توسط بیمارستانها ○ رفع نقص، به روزرسانی و نوسازی دستگاههای تشخیصی درمانی مطابق با استانداردهای جهانی ○ پیش‌بینی رژیم غذایی بیماران در برنامه غذایی بیمارستان متناسب با فرهنگ کشور مبدأ ○ ارائه خدمت خلاصه پرونده پزشکی به زبان انگلیسی به بیمار در فرمت استاندارد (CCD) بصورت فیزیکی یا در بستر وب ○ ایجاد و توسعه شرکتهای دانش بنیان و فناور در حوزه گردشگری سلامت
تکمیل زیرساخت‌های بخش گردشگری	۱۰۰ درصد	اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان	○ ساخت هتل ۵ ستاره دارای امکانات ویژه بیمار (بمنظور ارائه بسته های متنوع اسکان) ○ ساخت دهکده سلامت و پیش بینی اماکن نگهداری بیماران پس از درمان ○ تعریف مسیر گردشگری همراه با تجهیزات متناسب با شرایط بیماران ○ پیش‌بینی رژیم غذایی بیماران در منوی هتلها متناسب با فرهنگ کشور مبدأ ○ ایجاد مراکز گردشگری درمانی و طبیعت درمانی مانند: آب درمانی، شن درمانی، کویر درمانی، طب سنتی (زالو درمانی و...)، بافت (سنتی) درمانی و... ○ برقراری تمهیدات استقرار پزشک و پرستار در هتل های پذیرای بیماران

حوزه فعالیت	هدف (کمی/کیفی)	دستگاه متولی	پروژه
تکمیل زیرساخت‌های حمل و نقل	۱۰۰ درصد	استانداری اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی اداره کل فرودگاه‌ها نمایندگی وزارت امور خارج دانشگاه علوم پزشکی بیمارستان‌ها شهرداری	- برقراری پرواز مستقیم خارجی از مبداء و به مقصد یزد باهدف کاهش هزینه های بیمار بعنوان عامل موثر در عدم جذب بیمار - برقراری ویزای فرودگاهی - برقراری سرویس کامل و VIP استقبال و حمل و نقل فرودگاهی - اقامتی - بیمارستانی (ترانسفر) - تجهیز شرکتهای آمبولانس خصوصی به خودروها و تجهیزات روز و مدرن ویژه بیماران - آماده سازی و بهبود فضای فرودگاهی - نصب بوردهای خوشامدگویی در فرودگاه و شهر به ۴ زبان: انگلیسی، عربی، چینی و روسی
تامین زیرساخت های فناوری اطلاعات، ارتباطات و اطلاع رسانی	۱۰۰ درصد	بخش خصوصی و بیمارستان ها	- ایجاد پلتفرم جامع یزد جهانی با ویژگی‌های: - ارائه خدمات به ۴ زبان انگلیسی، عربی، چینی و روسی - معرفی ظرفیت‌های گردشگری تاریخی-مذهبی، طبیعی و سلامت استان - ارائه ظرفیت‌های تخصصی پزشکی - مطالعه و ترسیم اکوسیستم و زنجیره‌های تامین حوزه گردشگری سلامت - ارائه لیست قیمت‌ها به تفکیک نوع خدمت و کیفیت (طلایی، نقره ای و برنزی) مشتمل بر رزرو هتل، رزرو مراکز درمانی، ترانسفر، مترجم و...

حوزه فعالیت	هدف (کمی/کیفی)	دستگاه متولی	پروژه
			- ارائه بسته های بیمه مسافرتی و درمانی - امکان بارگذاری مدارک پزشکی برای تشخیص اولیه بیماری - اتصال به صرافی آنلاین و ارزهای دیجیتال - مسیریابی و ارائه نقشه مراکز مرتبط با گردشگری سلامت یزد - پیش بینی ارائه خدمات از راه دور (Tele Medicine) و ویزیت آنلاین - پیش بینی ارائه تور مسافرتی سایر شهرها پس از درمان ○ ارائه توانمندیهای پزشکی استان از طریق راه اندازی تارنمای بیمارستانها به ۴ زبان خارجی
مطالعه جامعه بیمارفرست و بررسی تجارب خارجی و داخلی	۵ کشور	دانشگاه علوم پزشکی بیمارستان ها اداره کل میراث فرهنگی	○ مطالعه درخصوص انتخاب کشورهای مبدا بر اساس ۳ شاخص: اندازه، توان مالی و دسترسی (SPA) با درنظرگرفتن مناسبات سیاسی و تشابهات فرهنگی، زبان، دین و آداب و رسوم برای مثال: عراق، لبنان، افغانستان، پاکستان، عمان، آسیای میانه (روسیه) و... ○ بررسی عدم توانمندی (نیاز) پزشکی کشور مبدا از طریق رصد مقالات، رزومه پزشکان و امکانات و زیرساختها ○ بررسی نگرش گردشگران سلامت خارجی استان یزد از طریق مصاحبه و ارائه سوالات باز از بیماران و همراهان بیماران و بهره گیری از نظرات ایشان

حوزه فعالیت	هدف (کمی/کیفی)	دستگاه متولی	پروژه
			○ مطالعه درخصوص عدم انتخاب ایران بعنوان مقصد گردشگری سلامت در منطقه منا (خاورمیانه و شمال آفریقا) ○ بررسی تطبیقی قیمت و کیفیت خدمات پزشکی، مراکز گردشگری، سائز جاذبه های گردشگری و نقش عوامل سیاسی و دیپلماسی کشورهای موفق نظیر: ترکیه، هند، مالزی، برزیل و... ○ بررسی اطلاعات گردشگران سلامت خارجی طی ۵ سال گذشته به تفکیک آمار مراجعه و نیازهای پزشکی بیماران در دیگر استانهای کشور ○ بازدید از استان های پیشرو نظیر فارس و خراسان رضوی و بررسی مدل عملکردی آنان و واحدهای گردشگری سلامت تهران (بیمارستان محب) ○ آسیب شناسی عملکرد استانهای پیشرو
احصاء مزیت های پزشکی استان قابل ارائه به بیماران خارجی	۱۰ حوزه تخصصی	دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی	○ واکاوی و سنجش توانمندی های استان در حوزه های مختلف از جمله: ناباروری، زنان و زایمان، ارتوپدی، چشم، قلب و عروق، ترمیمی و زیبایی، جراحی، گوش و حلق و بینی، طب فیزیکی و توانبخشی، دندانپزشکی، ترک اعتیاد، سالمندی و... با تایید دانشگاه علوم پزشکی و بر اساس شاخص های جهانی
بازاریابی، تبلیغات و برندسازی	۶۵ درصد	دانشگاه علوم پزشکی بیمارستان ها	○ تولید محتوا و ارائه توانمندی های پزشکی یزد در کشورهای مبداء به تفکیک رشته های تخصصی

حوزه فعالیت	هدف (کمی/کیفی)	دستگاه متولی	پروژه
		اداره کل میراث فرهنگی	○ برگزاری همایش بین المللی ارائه توانمندیهای پزشکی استان در یزد یا تهران یا کشور مبدأ ○ حضور دوره‌ای پزشکان یزد در کشور مبدأ برای هدایت بیماران ○ حضور در نمایشگاه های بین المللی سلامت مانند: Oman Health و... ○ ارائه تسهیلات و مشوقها برای حضور آژانس ها و بیمارستانها در نمایشگاهها ○ تبلیغات و ارائه ظرفیت ها و ثبت نام در پلتفرمهای بین المللی مانند: Bookingsmed.com و... ○ تبلیغات و ارائه ظرفیت ها و ثبت نام در پلتفرمهای ملی مانند: آریامدتور، Medgo و... ○ تبلیغات در نشریات تخصصی این حوزه نظیر: ماهنامه سفر، ماهنامه سفرنویسان و MedTourPress ○ دیجیتال مارکتینگ باهدف جذب مستقیم بیمار ○ تبلیغات توانمندی های پزشکی یزد در بیلبوردها و رسانه های کشور هدف ○ ارائه و تبلیغات خدمات تشخیصی نظیر: چکاپ و... به گردشگران خارجی در هتل ها و اماکن گردشگری ○ ایجاد آمادگی برای اعلام سال استقبال و پذیرش گردشگران سلامت استان در سطح فراملی ○ برندسازی از طریق تبدیل یزد به مرکز آموزش گردشگری سلامت کشور

حوزه فعالیت	هدف (کمی/کیفی)	دستگاه متولی	پروژه
آموزش	۱۰۰ درصد	دانشگاه علوم پزشکی شهرداری اداره کل میراث فرهنگی	○ بررسی و ایجاد رشته های جدید پزشکی باتوجه به تحولات جهانی ○ بازنگری افزایش/کاهش ظرفیت رشته های موجود باتوجه به نیاز مخاطبان ○ برگزاری دوره های آموزشی – کارگاهی برای عوامل ذیربط با همکاری علوم پزشکی و میراث فرهنگی ○ آموزش زبان خارجی به کادر درمان اعم از پزشک و پرستار و عوامل بیمارستانی ○ آموزش زبان خارجی به کادر هتل ها و مراکز اقامتی گردشگری ○ آموزش زبان خارجی به عوامل فرودگاهی و کادر ناوگان حمل و نقل (تاکسی ها و آمبولانس خصوصی)
آموزش مهارت های نرم	۱۰۰ درصد	دانشگاه علوم پزشکی شهرداری اداره کل میراث فرهنگی	○ افزایش مهارت های نرم (نظیر: همدلی و همدردی با بیمار، کار تیمی، مذاکره و گفتگو، برقراری ارتباط) به پزشکان، پرستاران، کادر درمان، عوامل فرودگاهی، رانندگان تاکسی، عوامل هتل و... ○ ایجاد فهم مشترک بین عناصر زیست بوم (عوامل بیمارستان، پزشکان، پرستاران، عوامل هتل، شرکت های گردشگری سلامت و...)
دیپلماسی پزشکی	۱۰۰ درصد	استانداری بیمارستان ها نمایندگی وزارت امور خارج در استان	○ برقراری دیپلماسی پزشکی و تعاملات دوجانبه با کشورهای خارجی بیمارفرست ○ فعال سازی ظرفیت های وزارت امور خارجه در کشورهای مبدا در حوزه سلامت ○ برقراری تعاملات موثر با مراجع دینی و سران قبایل عراق، پاکستان و افغانستان، ایرانیان و گروه های مرجع سایر کشورها باهدف ارائه توانمندی های پزشکی

حوزه فعالیت	هدف (کمی/کیفی)	دستگاه متولی	پروژه
			○ انعقاد تفاهم نامه همکاری با پزشکان و بیمارستانهای کشورهای مبدأ از طریق مشارکت بخشی در منافع ○ برگزاری جلسات هماهنگی با سفرا و دیپلمات های ایرانی در کشورهای مبدأ برای اعلام نیازهای پزشکی منطقه و شیوه هدایت بیماران بامحوریت دفتر نمایندگی وزارت امور خارجه در یزد ○ برقراری تعاملات سازنده در مسیر برنامه با شهرهای خواهرخوانده یزد ○ برقراری تعاملات سازنده در مسیر برنامه با سفارتخانه های کشورها در تهران
نظام مدیریت و نظارت	۱۰۰ درصد	دانشگاه علوم پزشکی	○ پیش بینی نمودار سازمانی در دانشگاه علوم پزشکی و بیمارستان ها ○ تکمیل و تقویت سامانه متمرکز مراجعان گردشگری سلامت ○ تشکیل کمیته راهبری گردشگری سلامت باهدف نظارت بر عناصر زیست بوم، تسریع در فرآیندهای مشترک میان علوم پزشکی و میراث فرهنگی و صدور مجوزها ○ ساماندهی واسطه های غیررسمی ○ افزایش شرکت های گردشگری سلامت
نظام قیمتگذاری، حقوقی و نظارت	۱۰۰ درصد	استانداردی دانشگاه علوم پزشکی بیمارستان ها	○ تدوین نظام نامه قیمت گذاری و شفافیت قیمت به تفکیک خدمات درمانی و گردشگری باتوجه به سطح قیمت ها در سایر استان ها و کشور مبدأ و رعایت اصل مزیت قیمت رقابتی ○ برقراری تمهید رعایت تفاوت قیمتی در دو حوزه آسیای غربی و کشورهای اروپایی

حوزه فعالیت	هدف (کمی/کیفی)	دستگاه متولی	پروژه
		اداره کل میراث فرهنگی انجمن تخصصی	○ تدوین دستورالعملهای حقوقی موردنیاز درخصوص حقوق بیمار و بیمارستان و... ○ برقراری نظام تشویقی برای آژانس های فعال در حوزه گردشگری سلامت توسط بیمارستانها
تشکیل بخشی و شبکه سازی فعالان	۱۰۰ درصد	انجمن گردشگری سلامت	○ تشکیل انجمن تخصصی گردشگری تخصصی سلامت استان ○ همکاری مشترک با شرکتهای گردشگری سلامت در کشور مبداء و تهران و مشهد و شیراز با هدف جذب بیمار ○ برقراری تعامل با آژانسهای خارجی و شکل گیری شبکه همکاری
تامین منابع مالی و سیاست های تشویقی	۱۰۰ درصد	استانداری شهرداری اداره کل میراث فرهنگی دانشگاه علوم پزشکی	○ اخذ اعتبار از منابع عمومی دولت با همکاری کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی ○ اعطای تسهیلات کم بهره برای تشویق فعالان بخش ○ جذب منابع خیری و وقف در راستای اهداف برنامه ○ جلب و جذب سرمایه ایرانیان و یزدیهای خارج از کشور ○ حمایت استان از شرکت های دانش بنیان و فناور در حوزه گردشگری سلامت ○ حمایت شهرداری از بیمارستان های فعال در حوزه گردشگری سلامت در زمینه اخذ عوارض و...